

Instruktion för tredjepartskontroll och -granskning av stomprojektering

1 Allmänt

För stomkonstruktioner i säkerhetsklass 3 och för komplicerade tillfälliga konstruktioner ska en oberoende granskare utses för kontroll och granskning av delprocessen stomprojektering och de leveranser som kommer ut ur denna delprocess.

Syftet med denna kontroll och granskning är att minska risken för att de bärande konstruktionerna inte uppfyller avtalade krav på bärförmåga, stadga och beständighet samt att minska risken för olyckor och tillbud under byggskedet.

Med *komplexierade tillfälliga konstruktioner* menas här bärande eller stöttande konstruktioner, t.ex. formkonstruktioner, som behövs under byggskedet men som ska tas bort när byggnadsdelen eller byggnadsverket har full bärförmåga, stadga och beständighet.

Med *kontroll* menas här en genomgång av att något är gjort på ett fackmässigt sätt. Med *granskning* menas här en noggrann undersökning av hur något är gjort och eventuell verifiering genom egna analyser. Med *oberoende* menas här en person som inte tidigare deltagit i projektering eller planering av det aktuella arbetet.

Med *delprocessen stomprojektering* menas här projekteringskedet, som omfattar framtagning av förslagshandlingar, huvud-/systemhandlingar samt bygghandlingar.

Den oberoende granskaren utgör ett komplement till respektive parts egenkontroll och ersätter inte denna kontroll. Om så överenskomms mellan byggherren och den oberoende granskarens uppdragsgivare kan dock den oberoende granskarens uppdrag samordnas med byggherrens kontroll enligt PBL och EKS (i EKS benämnd dimensioneringskontroll).

2 Tillsättande av oberoende granskare

Oberoende granskare tillsätts av beställaren av stomkonstruktionen och arbetar på dennes uppdrag. Oberoende granskare bör om möjligt utses innan projekteringskedet inleds. Uppdraget sträcker sig över hela projekteringskedet om inget annat avtalas mellan den oberoende granskaren och dennes uppdragsgivare.

Den oberoende granskaren ska ha gedigen konstruktionserfarenhet som även omfattar utförande frågor. Den oberoende granskaren ska dessutom ha specifik erfarenhet av den aktuella konstruktionstypen.

3 Oberoende granskarens uppgift

Den oberoende granskarens huvudsakliga uppgifter är att kontrollera att

- projekteringen utförs och dokumenteras på ett fackmässigt sätt,
- projekteringen utförs, kontrolleras och dokumenteras enligt avtal samt gällande lagar och regelverk,
- byggbarhet och möjligheter till framtida underhållsåtgärder beaktas under projekteringen samt att
- en säker arbetsmiljö under bygg- och bruksskedet beaktas under projekteringen.

Bygghandlingar och monteringsplaner ska vara kontrollerade av den oberoende granskaren innan handlingarna används för produktion. Granskarens kontroll inskränker dock inte på den kontrollerades kontraktsmässiga ansvar.

I uppdragsspecifikationen för den oberoende granskaren kan beställaren ytterligare förtydliga och begränsa eller utöka den oberoende granskarens uppgifter för det specifika uppdraget.

4 Kontrollens och granskningens omfattning och genomförande

Den oberoende granskaren bör om möjligt aktivt följa hela projekteringsprocessen.

När kontrollen inleds ska den oberoende granskaren överenskomma med utsedd huvudkonstruktör eller, om huvudkonstruktör inte utsetts, ansvarig projektörs ombud om en kontrollplan anpassad till projekteringsprocessen och projekteringsorganisationen. Om projekteringen utförs av flera olika parter är det av särskild vikt att kontrollprocessen anpassas till ansvarsfördelningen och informationsflödet mellan parterna.

Om projekteringen omfattar datorberäkningar ska det av kontrollplanen framgå vilka beräkningsprogram projektören har tillämpat eller avser att tillämpa samt hur projektören ska redovisa antagna beräkningsförutsättningar, beräkningsresultat och verifieringar av beräkningsresultatens riktighet.

Utöver vad som anges i allmänt råd till EKS 11, Avd A, 25 § angående vad en dimensioneringskontroll normalt bör omfatta ska, om inget annat anges i den oberoende granskarens uppdragsspecifikation, kontrollen även omfatta

- tillfälliga konstruktioner under byggskedet,
- monteringsplaner och liknande,
- byggnadens stabilisering under bygg- och bruksskedet,
- den valda grundläggningens konsekvenser för stomkonstruktionens funktion,
- de tekniska lösningarnas kostnadseffektivitet med avseende på utförandet,
- att gränssnitt mot andra konstruktioner är samordnade,
- att förutsatta toleranser är rimliga med avseende på utförandet,
- att knutpunkter och förband är utformade i enlighet med antagna beräkningsmodeller,
- att riskanalys är utförd för byggnader i konsekvensklass 3 samt
- att förteckningen över utförandekrav är fackmässig och följer gällande lagar och regelverk.

5 Oberoende granskarens ansvar, skyldighet och befogenheter

Den oberoende granskaren ska kontrollera, och vid behov och efter uppdragsgivarens godkännande granska de uppgifter och förhållanden som presenteras för denne. Om den oberoende granskaren finner det motiverat kan granskningen omfatta egna kontrollberäkningar.

Projektören ansvarar för att den information denne tillhandahåller är korrekt, att projekteringen är fackmässigt dokumenterad och att den oberoende granskaren informeras om eventuella ändringar av betydelse för dennes uppdrag. Den oberoende granskaren har vid behov rätt att begära kompletterande information av projektören.

Den oberoende granskaren har ingen beslutande befogenhet. Denna ligger på beställare respektive projektör i enlighet med kontrakt. Således kan den oberoende granskaren inte heller avkrävas ansvar för inträffade händelser. Den oberoende granskaren har dock löpande anmälningsplikt till sin uppdragsgivare avseende avvikelser som noteras inom ramen för den oberoende granskarens uppdrag. Vårdslöshet från den oberoende granskarens sida betraktas på samma sätt som för konsult.

6 Kommunikation och dokumentation

Utfallet av kontrollen kan kommuniceras till parterna via möten eller i skriftlig form. Möten ska dokumenteras i särskilda protokoll. Alla viktigare synpunkter och rekommendationer från den oberoende granskaren ska dokumenteras i PM.